

Juryrapport BTO Implementatieprijs 2018

Inleiding

“Kennis krijgt pas waarde als je er iets mee doet”: dat is een motto dat op ons lijf is geschreven, als opdrachtgevers en uitvoerders van het gezamenlijk onderzoek van de drinkwaterbedrijven. Toch is het makkelijker gezegd dan gedaan. Met het onderzoek proberen we een aantal jaren vooruit te kijken, ons voor te bereiden op de toekomst. Dat levert kennis op die waterbedrijven niet altijd meteen kunnen inzetten. Niet al het onderzoek leent zich ook voor gebruik in de bedrijfsvoering van de waterbedrijven, omdat het bijvoorbeeld strategisch van karakter is. Dat wil niet zeggen dat het niet kan worden gebruikt, maar wel dat het wat minder zichtbaar is hoe.

Implementatie, het toepassen van onderzoeksresultaten in de praktijk van de drinkwaterbedrijven, is duidelijk een kwestie van mensenwerk. Met de BTO Implementatieprijs zetten we de mensen in het zonnetje, die met succes hebben gewerkt aan onderzoek en het daadwerkelijke gebruik daarvan in de drinkwatersector.

Procedure

De Implementatieprijs wordt iedere twee jaar uitgereikt, tijdens de BTO Onderzoeksbijeenkomst. Ieder projectteam waarin waterbedrijven, waterlaboratoria, Vewin en KWR hebben samengewerkt aan toepassing van BTO-kennis mag zich aanmelden voor de prijs.

Dit jaar reiken we de prijs voor de tweede keer uit. Op 19 oktober heeft de jury alle inzendingen beoordeeld en een top drie bepaald en de winnaar. De jury beoordeelt de inzendingen aan de hand van drie criteria: (1) door hoeveel partijen het onderzoeksresultaat is gebruikt, (2) de samenwerking tussen onderzoeker en de gebruiker van de kennis, en (3) de mate waarin van buiten de drinkwatersector ook belangstelling is voor de toepassing. Kortweg gezegd: hoe meer partijen voordeel hebben van een toepassing van BTO-onderzoek, hoe hoger de jury het waardeert.

Nominaties 2018

We hebben maar 5 inzendingen ontvangen. De jury denkt echter dat er veel meer succesvolle voorbeelden van toepassing van BTO-kennis zijn. Daarom roept de jury alle BTO-ers op om meer oog te hebben voor de toepassingskant van het onderzoek. Niet eens in de twee jaar, omdat er weer een Implementatieprijs wordt uitgereikt, niet pas na het verschijnen van een onderzoeksrapport, maar in het hele onderzoekproces: vanaf het formuleren van de onderzoeksvraag, tot aan het binnen de waterbedrijven verspreiden van de BTO-kennis.

De jury heeft uit de inzendingen de top 3 geselecteerd, die zeer gevarieerd van karakter is en daarmee prachtig de vele kanten van het BTO belicht. In willekeurige volgorde zijn de drie nominaties:

- **Decentrale watersystemen**, door Diederik van Duuren (WML) en Henk-Jan van Alphen (KWR)

Het speerpuntonderzoek ‘Decentrale watersystemen’ gaf WML en Dunea inzicht in de impact van decentrale systemen, waaronder het gebruik van hemelwater. Middels scenarioanalyse, modelberekening en een vergelijking met de Vlaamse situatie bleek dat met name voor WML de potentiële impact van decentrale watersystemen in tijden van klimaatverandering en demografische krimp groot is. Daarnaast bleek dat de relatie met drinkwater door initiatiefnemers en beleidsmakers niet automatisch wordt gelegd. Het onderzoek heeft tot actieve positionering van WML geleid, waaronder ontwikkeling van een gesloten

waterkringloop in Kerkrade. Het implementatieproject Super Local is een goed voorbeeld van vernieuwing in de waterketen (zowel technisch als organisatorisch), en biedt WML en haar ketenpartners de potentie om klimaatpieken (wateroverlast en droogte) te mitigeren.

- **Sneller aantonen van *E.coli* in drinkwater met RT-PCR**, door een team bestaande uit Liesbeth Vissers (Aqualabzuid), Louise Vanysacker (De Watergroep), Aleksandra Knezev (HWL), Adrie Atsma (Vitens), Gerhard Wubbels (WLN) en Leo Heijnen (KWR)

Binnen dit project is een nieuwe moleculair-biologische techniek (RT-PCR) geïmplementeerd bij alle Nederlandse drinkwaterlaboratoria en het Belgische laboratorium van De Watergroep. Met deze methode kunnen we in ca 4 uur *E.coli* in drinkwater aantonen, in plaats van dat we daar 16 uur op moeten wachten met de standaard kweekmethode. De methode is gevalideerd volgens de geldende ISO-norm waarbij de resultaten van deze validatie zijn gebruikt om de methode wettelijk geaccepteerd te krijgen. Sinds 23 april 2018 is het gebruik van de methode door de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) wettelijk geaccepteerd. De kracht van het project is vooral gelegen in de intensieve samenwerking tussen de specialisten van de deelnemende laboratoria. Deze wettelijke acceptatie wordt gezien als een eerste stap naar de acceptatie van meer moleculaire/alternatieve methodes voor detectie van bijvoorbeeld fecale verontreinigingen.

- **Mestproblematiek drinkwaterbronnen**, door Mirja Baneke (Vewin) en Arnaut van Loon (KWR)

De Europese Commissie en het Ministerie van Landbouw werden op basis van feiten overtuigd dat vijf opeenvolgende nitraatactieprogramma's geen volledige oplossing hebben geboden voor de mestproblemen voor drinkwaterproductie uit kwetsbare grondwaterbronnen. Met een uitgekende en wetenschappelijk onderbouwde lobby hebben Vewin en KWR de mestproblematiek van drinkwaterbronnen weer op de politieke agenda gekregen. Het concrete resultaat was dat drinkwater een expliciet onderdeel is van het Zesde Actieprogramma betreffende de Nitraatrichtlijn en de daarbij behorende bestuursovereenkomst voor mestmaatregelen in 40 grondwaterbeschermingsgebieden. Een overzicht van normoverschrijdingen van mestgerelateerde parameters in ruwwater gecombineerd met berekende nitraatconcentraties in ondiep grondwater overtuigde bestuurders van de urgentie en het handelingsperspectief van de landelijke overheid.

Winnaar 2018

De verschillen tussen de drie nominaties waren klein; de jury heeft veel lof voor alle drie.

De kracht van de winnaar zit in de bedrijfstakbrede implementatie, en is – mogen we wel zeggen – een mijlpaal in de geschiedenis van de drinkwatervoorziening. De DNA-gereedschapskist is ontsloten voor de drinkwatersector. Met gebruikmaking van RT-PCR kunnen we vele malen sneller de aanwezigheid van *E.coli* in drinkwater aantonen, waardoor de waterbedrijven overlast voor de klant kunnen minimaliseren en eventuele zorgen over besmettingen snel kunnen wegnemen. Om de methode gevalideerd en wettelijk geaccepteerd te krijgen is door alle drinkwaterlabs, inclusief dat van De Watergroep, zeer constructief samengewerkt en afgestemd met RIVM. Met deze technieken kunnen we in de toekomst naar verwachting real-time de microbiologische veiligheid van ons drinkwater bewaken.

Het winnende team ontvangt twee wisseltrofees, waarvan er één bij de drinkwaterbedrijven komt te staan en één bij KWR. Daarnaast bieden we niet alleen de winnaar, maar alle drie de genomineerde teams een uitje aan om hun succesvolle samenwerking te vieren.